

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 51. De pernoctationibus, quas baptizati octo diebus agebant: deque veteri cereas Agni cœlestis imagines baptizatis dandi consuetudine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

De pernoctationibus, quas baptizati septem diebus
agebant: deque veteri cereas Agni caelestis
imagines baptizatis dandi
consuetudine.

CAP. LI.

Baptizati septē dieb. In oratione pernoctabant.

Eiusdem generis erant pernoctationes, quas baptizati septem diebus agebant, ut in oratione diuina Dauidis carmina, & psaltes, nouaeque legis instituta recitantes, in Dei laudibus occuparentur. quam consuetudinē reliqui quoque fideles, & praesertim Clericali militiae adscripti seruabant: sicut, cum de horariis precibus dicendum erit, fuisse probabimus. Sed ne baptizatorum pernoctationes gratis asseruisse videamur, Amalarij Fortunati testimonium dabimus in lib. 4. de Eccles. Offic. cap. 27. de completionē dierum Pentecostes: ubi vir praecipua eruditionis fama psalmorum, quos recitabant, numerum, & significationem, caeteraque ad eam rem pertinentia clarè prosequitur in hunc modum: quod in Pascha diximus desequentibus baptismalibus noctibus, hoc & hic dicimus, ut tres psalmi recolant sepulturam Domini triduanam, in his praecipue, qui consepulti sunt Domino. hoc agitur per septem dies propter sacramentum praesentis vitae, & propter septimam diem, quam anima sanctorum recipiunt exuta à corporibus, vel septiformem spiritum sanctum, qui per unamquamque diem diuerso cibo alii suos. baptismales autem

noctes, quod in iis baptizati diuinis laudibus
 præcinendis operam darent, appellatas fuisse,
 perspicuum est, cum præsertim *Domino conse-*
pelvi, hoc est, baptismo, qui Domini sepulta-
 ram exprimit, consignari, scriptum sit. sequen-
 tia vero verba ad rationem eius consuetudinis
 pertinent: quæ cum ibi manifestè posita fue-
 rit, eam pluribus explicare, necesse non est.
 Percurramus nunc sacrata in cera Agni cœle-
 stis imagines baptizatis dandi cōsuetudinem.
 cuius quidem nullum Authorem habeo, præ-
 ter Gulielmum Durantum in ration. Diuinor.
 Offic. & recentem antiquitatum liturgicarū
 scriptorem. quod in causa fuit, vt diu dubita-
 uerim, an hæc leuioris fidei assertio cæteris to-
 nobilium, ac veterum scriptorum autoritate
 confirmatis esset adiungenda. Sed fecit cære-
 moniæ dignitas, vt aliquid etiam nouissimi sæ-
 culi scriptoribus tribuerem: eoque libentius,
 quod vterque tradit, Dominico die, qui Pas-
 chatis solennia subsequitur, dum summus Ec-
 clesiæ Antistes sacra sigillaria cerea diuini A-
 gni familiaribus, ac domesticis est distribu-
 tus, Acolythum alta voce occinere: *Domine,*
Domine, Domine, isti sunt Agni nouelli, qui annun-
ciauerunt alleluia, modo venerunt ad fontes, &c.
 Ex quo intelligi potest, hanc, quæ Romæ per-
 agitur, cæremoniã veteris consuetudinis ve-
 stigium esse: non solum quia Agnorum no-
 uellorum, hoc est, nuper baptizatorum men-
 tio est, sed etiam quia in ipsa fontes nempe
 baptisteria nominatim appellantur, vt de ea
 dubitare nemini liceat. Immo si quis eam vo-

Diuini A-
 gni in cæ-
 rea effigie
 baptizatis
 dabatur.

Dominico
 die, qui
 Paschatis
 solennia
 subsequi-
 tur, Ponti-
 fex Agnos
 cæra rite
 consecrata
 fictos do-
 mesticis
 distribuit.

Cereæ Agni innocentiſſimi imagines in baptiſteriiſ dabantur.

Sacras Agni Dei imagines ſiſlelibus dandiſ conſueverunt à Romanis receptam Græci ſeſpueverunt.

cem perpendere velit, ſacras Agni Dei imagines in cœleſti lauacro baptizatiſ dari ſolitas eſſe, conſtabit. Quæ animaduertiſo pluriſimum adiuſmenti allatura videtur, ne imperiti rerum æſtimatores, communem reliquis fidelibus conſuetudinem ad ſolos neophyſtos deductâ eſſe, queri poſſint. Nam, quamvis ceream Agni innocentiſſimi imaginem ſingulis Chriſtianæ religionis alumnis diſtribuendi moſ in Eccleſia Romana (Græci enim potiſus eum reſpueverunt, quam adamarunt) olim vigerit tamen, quia à baptizatorum Agniſ origeniſ traxit, non iniuria, aut imprudenter in baptizatorum ritibus poſui, proculdubio negligentia, vel inſcitia culpâ ſubiturus, ſi omiſiſſem. Nuper etiam, cum in Bibliotheca Ambroſiana, veræ ſapientiaſ aſylo, ſtudij cauſa verſaret, fortè Ioannes quidam Carthageſna, qui à nobili adoleſcente lectitatus, iacebat apertus in diſco, ſeſe mihi legendum obtulit, quem primum intuiſus, (erat enim multorum manuſ rituſ ſita, vt ſpem aliquam rei vtilis legenti aſferret) ad illum peruoluendum alacrior factuſ ſum: quod, Baptiſmi in eo mentionem eſſe, perſpicereſ. progreſſuſ igitur longe in legendo, reperi, ipſum cereæ Agni cœleſtiſ imaginis baptizatiſ dandæ conſuetudinem indicare, eiuſque rei locupletem Authorem Optatum Mileuitanum ex libro tertio contr. Parmen. citare. Ex quo, vix credat quiſpiam, quâ diſpares animi motuſ extiterint. hinc enim lætari, quod tam illuſtris Scriptoris authoritas ſuppeditata fuiſſet: hinc mecum ipſe queri,

quod, cum Optatum accusate legissem, adeo insignem locum, notatu, & obseruatione dignissimum, elabi passus essem. decreui igitur mearum vigiliarum, quæ ex ipso Optato de promptæ erant, indicem consulere, num in eo argumentum aliquod omisissæ authoritatis appareret. quod cum non reperissem, inuestigandæ veritatis cupidissimus, ipsum Optatum relegi: nec mihi vnquã vmbra eius ritus occurrit. Ex quo intellexi, hominis fuisse commentum, falso testimonio eruditionis famam aucupantis. quod iniquius tuli, non solum quia eandem authoritatẽ bis in margine, atq; medio in opere citat, duplici mendacio imprudẽtem lectorem decepturus: verum etiam quod eodẽ vitio multi Scriptorum laborant, tracturi in eandem corruptelam suo exemplo reliquos: nisi malo latius serpenti obuiam eatur. Cui pro virili parte occurrere volens, omnes Scriptores admoneo, vt vnus exemplo discant obseruatiõnes esse posteritatis, nec quicquam literis prodere, quod ipsimet non hauserint è fontibus: ne, dum sapientiæ, multiplicisve lectiõnis laudem intemperanter venantur, imprudentiæ, aut temeritatis notam incurrant. Verum ad diuinis agnos cerea in effigie baptizatis dandi consuetudinem, à qua Scriptoris alioqui non contempti simplicitas nos abduxit, reuertamur. Cũ autẽ de ipsius vsu, vestigio, ac loco dictũ fuerit: sequitur, vt causam etiam, gestãdĩq; modum in lucem proferamus. quorum prior fuit, vt baptizati intelligerent, se ppter Agni integerrimi, hoc est, Chr. Domini

Cereæ di-
uini Agni
imaginu-
dæ cur ba-
ptizatis da-
rentur,

acerbissimam mortem, pro humano genere
obitam, salutibus Baptismi aquis ablutos
fuisse: studerentque tales in omni vita se præ-
stare, ut virtutum Christianarum officis, ac
præcipue lenitatis, & mansuetudinis, quæ in
Agnis elucet, exemplo aliis præluerent. scri-
tum est enim supra: *isti sunt Agni nouelli, qui*

annuntiauerunt alleluia, modo uenerunt ad fontem.
Quæ verba cum de cereæ Agni cœlestis ima-
ginis dandæ vestigio explicata fuerint: sequi
videtur, ut etiam proprietates, & figura, quas in

Agnis considerauimus, in huius consuetudi-
nis rationibus poni possint. Alter uero in eo
situs erat, ut ipsa cerea diuini Agni sigillaria
decenter collo penderent. Cuius rei comitu-
ram ex eo facio, quoniam manus cereo impe-
diebatur, ne aliam rem tenere posset: & quod
decentius illa collum, quam manum ornaret:

recepto apud ueteres Christianos more, ut res
sacro collo gestaretur: sicut de Eucharistia suo
loco sectores intelligent. Cetera, quæ de hac
cereæ imagine queri possunt, an sacris de mo-
re uerbis expiaretur, quorum sumptibus emi
soleter, ac quam diu a baptizatis ferretur, eo-
dem plane modo se habent, quo uestem can-
didam, cereum, ac similia habuisse, paulo ante
probatum est. Particulatim uero septem dieb.
latam fuisse, aut uino: quod probabile non sit,

Cereæ ima-
gines fere-
batur octo
diebus.
Patres eam baptizatis dari uoluisse, quam sta-
tim ipsos deponere, oportuisset: ac quia ex uer-
bis, semel, ac iterum allatis, quæ ad huius cō-
suetudinis imaginem, seu uestigium retuli-
mus: *isti sunt Agni nouelli, qui annuntiauerunt*

Agni è ce-
ra ficti bap-
tizatorum
collo pen-
debant.
Euchari-
stia fideles
collo ge-
stabant.

alleluia, modo venerunt ad fontes, intelligi potest, baptizatos ea instructos ad baptismi fontem iussit. Quare, cum octo diebus baptizati ad fontem procederent non absurda erit coniectura, totidem diebus baptizatos eandem imaginem detulisse.

De festo anniversario diei, quo quis baptizatus erat.

C A P. LII.

ERat illud quoque in more positum, insti-
tutoque maiorum, ut, quo quisque die
per baptismum Christo inlitus erat, quotan-
nis eundem festum, ac solemnem tum conui-
uijs, & oblationibus, tum vero magis diui-
narum rerum contemplationibus late agita-
ret: non solum si Pascharis, aut Pentecostes
tempore inanem superstitionem cum Chri-
stiana religione commutasset, verum etiam si
ob aliquam causam, extra statuta tempora, die
profano, ac civili, baptismo regenitus, iam
Ecclesie, effectus esset. Cuius consuetudinis
preclarum testimonium habemus apud Vni-
libaldum Eistetensem vita S. Bonifacii cap.
20. ubi hæc scribuntur, *ad ripam Borne erat fe-
stum neophytorum.* Et Micrologi Author (cuius
nomen immerito intercidit) lib. de Eccl. ob-
ser. cap. 56. Pascha à Romanis *annosimum* vo-
catum esse, affirmat, quod, qui in priori Pasce,
Christo se addixerant, quotannis ad Ecclesiam
proficiscentes, eum diem pietatis Christiane

Diem, quo
quis bap-
tizatus erat,
Christiani
festum age-
bant.

Micrologi
author in-
certus.

pascha sur
annosimum
vocaretur.